

په نجه ره كان...
له ناوه وه...
...

بلاو كردنه وهی

kurdacademia
London 2005

=====

هه موو مافیك پاریزراوه. جگه له خویندنی قوتابخانه كان،
هه موو جوړه وهرگیپران
یان لیوه رگرتن و به کارهینانیکی دیکه ی ئەم تیکستانه،
به بی ره زامه ندی پیشوه ختی
نووسهر لیپرسینه وهی یاسایی به دواوه یه

=====

په نجه ره كان... له ناوه وه... (كۆمه له شيعر)

كه مال ميراوده لى

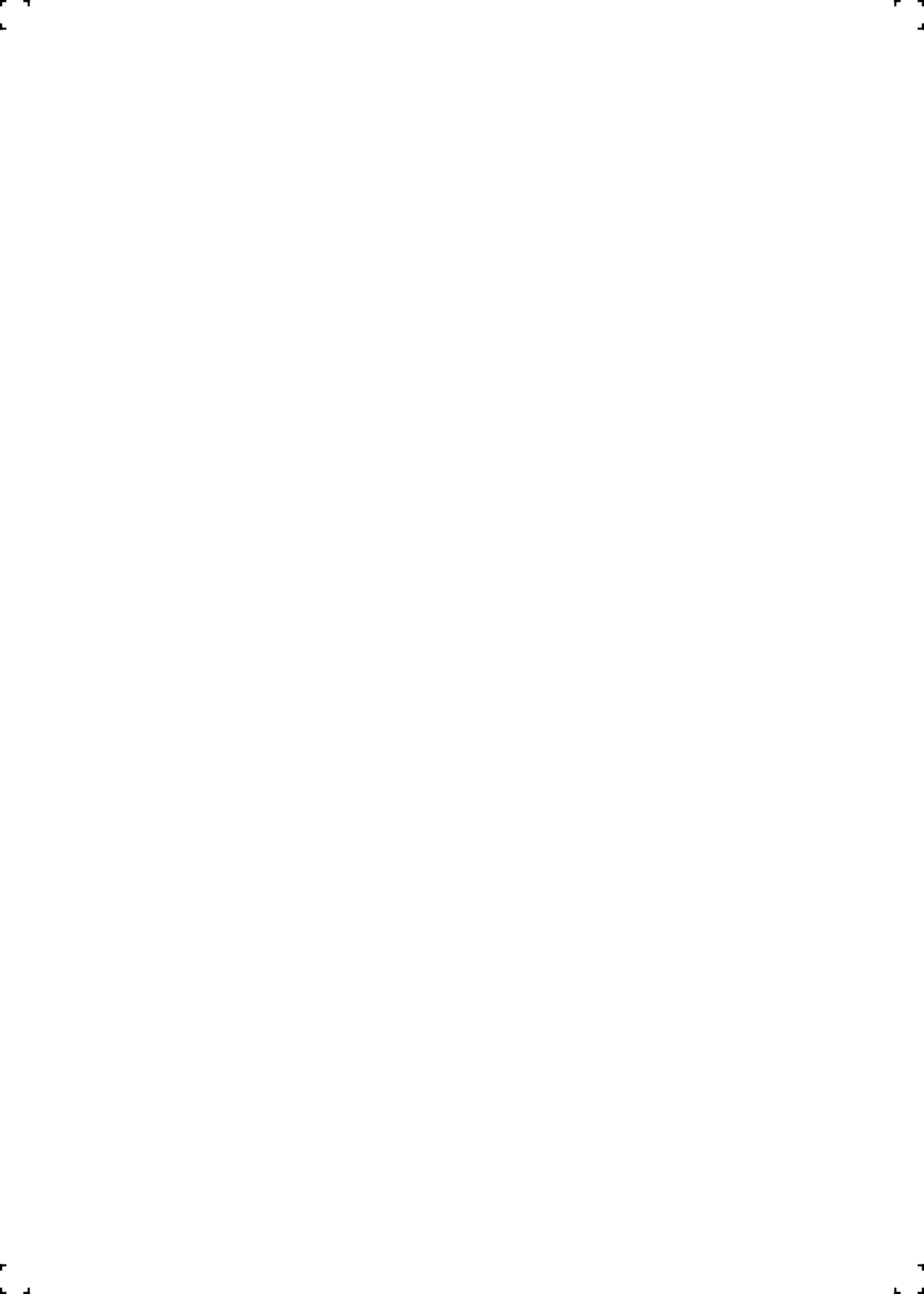
تايپ، ديزانى و بهرگ: سهركه وت مه حمود

چاپى يه كه م ۲۰۰۵ له ندهن

پہنچا رہ گا...
لہ ناوہوہوہو...

کمال میراودہلی

۲۰۰۵ لہندہن

ئا ئا - ئۆ ئۆ

ئا ئا ئه ئه ئا ئو ئو ئى
ئو ئو ئى ، ئو ئو ئى
ئو ئو ئى ئو ئو ئۆ
ئو ئو ئۆ
ئو ئو ئۆ

ئاي ئاي
ئو ئو ئۆ
ئەي ئەي
ئو ئو ئۆ
ئىي ئىي
ئو ئو ئۆ

ئۆ ئۆ

ئوو ئوو ئۆ

ئوو ئوو ئىيى

ئوو ئوو ئۆ

ئوو ئوو ئا

ئوو ئوو ئۆ

ئوو ئوو ئى

ئوو ئوو ئۆ

ئوو ئوو ئه

ئوو ئوو ئۆ

ئايەئۆي

ئاي ئەي ئۆي
ئۆي ئۆي ئۆي
ئاي ئاي ئاي
ئۆي ئۆي ئۆي
ئەي ئەي ئەي
ئۆي ئۆي ئۆي
ئايەئۆي

ئەلف و بی

سویند بی به ئەلف و بی
بهوهی که نییه و ده بی
سویند به برامۆکهی کورد
به یه کهم په پیه ری
که خوداوهندی ناسی
که زهردهشت و موسا و مهسیح و محهمهد
له ئەو فیربوون وشهی راسی
سویند بی به پیره مه گروون
پیری رازی بوون و گهردوون
ئا لیره وه دهستی پیکرد وشهی یه کهم
ئا لیره دا کۆتایی دی دنیای ستهم

سوپاس بۆ مۆسىقا

سوپاس بۆ مۆسىقا، بۆ دەنگ
سوپاس بۆ ئاواز و ئاھەنگ
سوپاس بۆ سازى ناو دەروون
قولپە قولپى كانياوى رپوون
سوپاس بۆ چرىكەى گەروو
جرىوہ جرىوى بەيانى زوو
سوپاس بۆ خورپە و قەلبەزە
سوپاس بۆ ھۆرەى سەد تەرزە
سوپاس بۆ لايلايەى بە جۆش
سوپاس بۆ بەستەى دلى خۆش
سوپاس بۆ بەزمى ھەلپەرىن
سووپاس بۆ شادى و پىكەنن
سوپاس بۆ مۆسىقا، بۆ دەنگ
سوپاس بۆ ئاواز و ئاھەنگ

دهریای دهنگ

هموو شتی و تراوه
هموو دهنگی دارپژراوه
-نا، هیشتاکه زوری ونه
دهنگ دهریایه کی بی بنه
پر ئاوازی سهوز و شینه
پر شینی ئاواز نشینه
پر په لکه زیږینه ی به تاوه
تواوه ته ووه نه گیراوه
پر سروهی دووره په ریزه
پر سروودی راز ئامیزه
پر ویزه و گیزه و ناله یه
پر له زهنگ و زایه له یه
پر خورپه و ورته و تاسه یه
پر هه نسک و هه ناسه یه
پر رازی بوون و نه بوونه
پر خور و مانگی گهردوونه
نا... هیشتاکه زوری ونه
دهنگ دهریایه کی بی بنه !!!

ههلمى روڤ

ههلمى روڤ، سپیڤی سپیڤدهی بهیان،
وینهی کانی

تویى ته می ماته م

تویشوی گورانی

نه ماوه هه ودا

نه ماوه سه ودا

نه بادا فه ودا

بپوشی رهنگی

پوی په شیمانی

هه وار گهی هه ور

هه ور خو به تی

قه تره به قه تره

ولاتی به فر

به فر خو به تی

سفره به سفره

هیشوہ ترییہك
سیحری وجودہ
تازہ و کون بگرہ
سہمایہ سہرت
کہوایہ بہرت
سہرنج راگرہ
سہرتا کورتایہ
کوتا سہرتایہ
جوغزیکئی سہیرہ
خولگہی خہیالہ
بہلگہی بہتالہ
کامیان نہمرہ؟

سەرۆ سەودا

له چ سەودایه كهوه سەرت هەلداوه
چەند سەری، داوه، سەری ئەم داوه؟
یهك هەنگاوی پێش - چەندی بۆ داوه؟
چەندی براوه، چەندی دراوه
چەندی چێنراوه، چەندی چزاوه
له یهك تنۆكا حەشار دراوه
یان هەموو گەردوون تنۆکی ئاوه
نوتفەیی نوتفە، نوتفەیی شكاوه
یان بازنەیی بۆشە له هەموو لاوه
یان گێژەنیکە پیری له واوه
یان واو هەر بهواو گری دراوه
کێ به کول خەنی، کێ مەست دەگریا
فرمیسک و خەنده، چۆن لیک بوون جیا؟

پرسه و مهرگانه!

زۆرم لى مه كه، زۆرم پى نىيه
ئهوهى كه ههيه، ئهوهيه نىيه
ئهوهى كه نىيه، ئهوهيه ههيه
پرسه كه دوينى و ئه مپۆو سبهيه
رېژه ره هايه، ره ها رېژيه
نه مريى هه رگيز به نسيب نىيه
ليكدانه وهى هۆش، هۆشى ژين نىيه
مرو تاقه بووى سه ر زه مين نىيه
زه مين تاقه بووى ناو گه ردوون نىيه
گهردانهى گهردوون هه موو بوون نىيه
نه په يژه ههيه، نه نووح، نه حه ووا

ئاو، ئاگرە، خۆلە يان ھەوا
يەك لە بليونە زانگەى سەردەمىي
خۆى بۆ خۆى لوغزە، كورى (ئادەمىي)
بژى بۆ ژيان، بژى وەكو ھەى
بۆ ئاخ داخ مەخۆ، شادبە بە ئۆخەى!
ئەم ئامۆژگارپىش ھەر گەمزانەپە
ژان خۆى ئاوينەى ئەم ژيانەپە
يەكيتى دژە ھەوينى ھەبوون
تەم، رەنگ، حال، دياردەو ئەفسورن
ھۆشيارىي نابى بى شياويى دژان
نەپنى دژە، دژواريى ژيان!

سلا

کونده په پووی ویرانه
برۆم مه که به هیلانه
چاوم مه که به درهخت
سه رم مه که به پیتهخت
برۆ له من بته کیوه
بو خاکی خوټ بگه ریوه

زید

مشکیک پلټه ی چراکه مانی قووت دا
بالې لئ رووا
هاوار، هاوار، ئیستا هموو رووناکی ئیمه
له ناو چاوی شه مشه مه کویره دایه!!

تەمەن و تەلپىم

دوای ئەوێ که فرمیسکی ریشتم

خوینى ریشتم، هاناسەى ریشتم

تەمەنم تەیتەقاندو

جییه‌یشتم

لە چەقەرێ سیرات

لە تونیلێ ترس

دەست پر لە گرۆلەى پرس

چاو پر لە ئاسۆى ئاوس

نە دەکارم شەقاوی بگێرمەوێ بۆ دواوێ

نە دەتوانم هەنگاویک نزیك بیمەوێ لە خواوێ!

روخسار و بهار

روخسارم گرتى رهنكى بهارى
پايز نهيتوانى ههلى وهرينى
دلّم خوشيهك باوهشى پياكرد
ههچ ناكاميهك داينامرکينى
ورههك ئيستا هاورهي رۆحمه
شالاوى قهدهر قهت نايرهتينى
تا خوشم بوينى، تا خوشمت بوئ
ژيان ئەمرويه، مردن دوينى

مانگ و مېږوو

ئەي ئەو مانگەي له چاوي ئەووه وه هەلدئ
هيندهي بازنهي رووي خۆت ئەم شهووم بۆ شهقار كه
هيندهي قاشي بازنه، سپيټيي لهش بينم
سهرسنگي، مهكمي، لاراني، سمتي، قولي، ههنيهي،
تيكهل به مهي،
به فانتازيای رۆح
هيزم بيتهوه بهر بۆ ريواريي سهحراكان
جيناالي ئەسپهكان
لهسهر ناوچهوانم دهبينم
قالدرمهيهك تا دۆزهخ شۆر دهبيتهوه
پهيزهيهك تا بهههشت بئند دهبيتهوه
لهسهر پردي ئەويني ئەودا

به موو بهستراومهوه

مهبادا بيباكام

بيباكام

له ههركام

له ههر ئاكام

به ئه نديشه ده نووسم، ده پروانمهوه مهوداي يهزدان

له سهر له شى سپى، به قهدهر خهرمانهى مانگ،

چاوه پروانم بارانيك ههلقولئى

كانيهك، گه ركه باخيك،

به چرپه كانى ئاوم بدات، به بهرامه كهى بملاوينيتهوه.

دهميكه به هاره كام بى نيர்கزن

پايزه كام بى بهرين له خوئينى ترى

گوله گه نمه كان قه ره خهرمانن

با تهنيا بو ئه وه هه لده كات

په نجه كام هه لوره يئى

نه گه يشتمه سهر لوتكهى چيا، ليوم به ئاسووه نه نا،

به سهر ليژايى ميژوودا به ربوومهوه

حیلە ی ئەسپی سەلاحەددین نە یگرتەو
 شمشیری رۆستەم پردیکی نەخستە سەر ریم
 چە کوشی کاوہ تەختیکی بۆ نە سازاندم
 نزای ئیبراھیم دۆزەخە کە ی بۆ سارد نە کردمەو
 سەبری ئەییوب شەوی یەلدای پێ نە گوزەراندەم
 کەشتی نوح خنکاندەنە کەمی نە پەراندەو
 بە قەدەر نیگای مانگ
 لەش، لەشی سپی،
 دەکەم بە کەشتیم و گەشتی دەریایی دەکەم
 لە دەری بۆن دئ
 بۆنی بیانیان دئ
 بۆنی جاسووس و نیشتمان فرۆشان دئ
 بۆنی عەشقی رزیو دئ
 بایەك هەلدەکا
 هەموو گەرەو سووتەنی ژەنگ ژەنینه
 سەری گولە گەنمەکان دەبینم لاردەبنەو، لاردەبنەو
 تا دەکەوێ بەر پێ

مېژوو وهك رهوه گورگيك
 له لهشى مانگك دههالى
 لووره لوورى نهوسن
 شهو دهكاته شمشالى گۆشتخورهكان
 سپيده لهشى تهزيوى ئافرهتيكى رهيپ كراوه
 تهنيا پؤليسسهكان لىي نزيك دهبنهوه
 به سواری ئهسپه تهختينهكهيان
 داواى پهنجه مؤر له ژنهكه دهكهن
 داوا دهكهن تهمسيلي شمشيرهكان بكاتهوه!
 مېژوو نهعرهتهى دى
 رهوه گورگهكان بؤنى خوین دهناسنهوه
 شوین پىي سيخورهكان ههلهگرن!
 ئاه، دلم تۆقى
 ئهى ئهوه مانگهى له چاوى ئهوهوه ههلهدى
 به قهدهر بازنهيهكى روى خۆت
 ئهم شهوهم بؤ شهقار كه!

لاله!

لاله! مېبهوه بۆ ناو باوهشت
ماندووی کردووم مهراقی مهرگ و
مهزندهی زهمهن
ماندووی کردووم گهشتی شارهکانی غوربهت و
شهقامه داخراوهکانی تهمهن
لاله! مېبهوه بۆ ناو باوهشت
ماندووم وهك کۆریههه ههموو شهو گریاو
بۆنچپروکهکهه تهژی کرد رۆحم،
خهرمانی سووتاو
شهوانه ئەشکم دهستهو یهخهیه
لهگهڵ مهشقی مهرگ
رۆژانه بهختم سهراسیمهیه
ویلی سیا بهرگ
ئهنجامی تهرح و کۆی حیسابهکهه
ناوکی بازنهیه
خاللی یهکههه، خالهکهه تۆ بوو،
خاللی تۆم ههبی
گشت دنیا م ههیه!

چەپكى گىابەند

چەپكى گىابەند، شەپۆلى پرچ
رازىم بە مەرگى خۆم، ئەى كچ
بۆنى گىابەند، گىابەند، نەمر
زىندەگىم بۆ چىيە ئاخىر؟
شىمى شەپۆلى سىحراوبى
ئاوا نابى قەت ھەتاوى
پەنجەكەت كەوتە بەر پەنجەم
تا ئەبەد بەندى ئەو بەنجەم
چەپكى گىابەند - شەپۆلى پرچ
رازىم بە مەرگى خۆم ئەى كچ!

عیشقی دل

له خه وئمدا مردم
کفنیان کرده بهرم
گۆره وشاریان کردم
به لّام من ههر پر بهدهم
هاوارم ده کرد: هم
پییان وتم: چیه به لگهت
هه تا کو پیت بدهین مۆلّهت
وتم هیشتا ناویکم له سه زاره
ولّاتی خهبات و نازاره
دلّم به ئه و قهرزداره
گیانم بۆ ئه و بی قهراره
ئه وئ به هه شتی یه زدانه
عیشقی دلّمه: کوردستانه

خەونى تال

ئەم خەونە ھېلكەيەك بوو
ھېچ بالئندەيەك لەسەرى نەكەوت
بە رېكەوت
بۆرە ماری ھەلى لوشى
پى قوت نەدرا
لە ناو جىنگلى خۆيدا تفيەوہ
ئەم خەونە لە زارى مار ھاتۆتە دەر

دەرۆم بی ری

دەرۆم بی ری

دەرۆم بی نهخشه، بی جی

روو دهکهمه ههرا، ههر کوئ

ئهوه خوايه شانسم ههبی

تۆ بی لهوئ

له ههر کوئ

تۆ بی لهوئ

ویلتتر له من

بگهڕی بی بو بهختیکی ون

ونتر له من

بگهڕی بی بو دلئیکی کون

دەرۆم بی ری

دەرۆم بی نهخشه بی ئاقار

روو دهکهمه ههر دئ، ههر شار

ئهوه خوايه بهختم ههبی

ئهم سال، ئهو سال، بگهم به پار!

ئهوه خوايه بهختم ههبی

زهمهن هیچ زهمینی نهبی

تۆ بی لهوئ!

ههموو دنیا بیته ئهوئ!

ئەمشۆ شەۋى ئىمەيە

ئەمشۆ شەۋى ئىمەيە

شەۋى خەۋن و خەندەيە

ئەمشۆ شەۋى مۇسسىقايە

شەۋى
تريقە و قاقايە

ئەمشۆ شەۋى سەماۋ دانسە

ئەمشۆ شەۋى بەخت و شانسە

شەۋى تيلە نيگاي حەزە

شەۋى دەسبازىي مامزە

ئەمشۆ

ئەمشۆ

ئەمشۆ

شەۋى ئىمەيە

شەۋى خۆشى و خەندەيە

بیاره

رووباری دهبه تال دهرچووم
دهر وانمه ئاسمانی تو،
نویتی بیست و چوار سهعاتیم.
ده پاریمه وه وهك ههور:
بیاره، بیاره
بیاره بهسهر ته نیایما
بکه به لافاوو بمبه
ههلمریژه بهسهر ههلدیری میژوودا
دامریژه
بهسهر داستانی ونبوودا!

به‌دانش

کات له‌وئ درپژو خرپه
کیسه‌له، ئەلقه‌ی په‌نجیه
کات لیڤه تیڤه، به‌راوه‌ژووه، گواره‌ی گوپییه، سوکانی قه‌مه‌ره‌یه
کات له‌وئ خنکاوه، ده‌خنکینی
کات لیڤه برنده‌یه، ده‌برپینی
کات له‌وئ خه‌نده‌ی برینه، خه‌نه‌ی شینه، گره‌ی هاوینه
کات لیڤه خه‌نده‌ی بیزاریه، خه‌وی بیداریه
چوار وهرزه پایزی ژینه
بیزارم له‌ زه‌نگی بیزاری، له‌ قورمیشی سه‌عاتی کار،
له‌سه‌مای سه‌ری بی سه‌ودا، له‌ خۆم، له‌ خه‌م، له‌ خولیا، له‌ خودا
بیزارم له‌ نیگای بی سۆز، له‌ خه‌نده‌ی بی لیو،
له‌ وشه‌ی بی ده‌نگ، له‌ شاشه‌ی ته‌لوینه، له‌ په‌ری بی ژماره‌ی

رۆژنامه‌کان، له چهنه‌و چه‌قه‌ی بی وه‌ستانی سیاسه‌ت‌چییه‌کان، له وه‌په‌ی
رۆژنامه‌نووسان، له سه‌رگوزشته‌ی گوشت و بر و تاوان، له مه‌ته‌لی
سیکس و سوپو سه‌وداو سامان، له چاوی ئه‌بله‌قی ته‌ماع، له
ئه‌دثیترتی نه‌وس و له‌شی رووتی سه‌ر شاشه‌کان، له ران و روومه‌تی
مۆدێله مارکیته‌کراوه‌کان، له جاده‌ جه‌جاله‌کان، له ئیکزۆزی ژه‌هراوی
و فقه و گره‌ی ماشینه‌کان، له ژیرزه‌مینه‌ پپر له توریسته
تارماییه‌کان، له پۆست و پۆسته‌چی و بیلی مه‌سره‌فه نه‌کراوه‌کان، له
ژماردنێ به‌ په‌له‌ی رۆژو سه‌عات و چرکه‌و چۆراوگه‌ی ساڵه‌کان،
بیزارم- بیزارم- له قه‌له‌مه‌که‌م له کیتاب و حیسابی حه‌شر، له
کۆکردنه‌وه‌ی جه‌مسره‌ه‌کان و دروونه‌وه‌ی ده‌ماره‌کان،
بیزارم له کاتی ئیره
به‌لام له هه‌موو ئه‌مانه زیاتر
بیزارم له کاتی ئه‌وی
له‌و کاترمیره‌ی
ده‌سته‌کانی تفه‌نگن و ته‌نیا به‌ خوین ده‌گه‌ری!

دەتخۆمەوۈ بە چاوانم

دەتخۆمەوۈ بە چاوانم
بۆيە ھەموو دەمى مەستم
شەيداي ديدارى جارام
دەلخوۋازم كۆنە پەرستم
دەرۋى ھەلتدە گرى گيانم
دېيى ھەوارتە دنيای ھەستم
كە تۆ خەيالى خامەم بى
نازام بۆ خاۋە دەستم
بە تەماي تۆ، تەمەن پېرە
لە شادىيەك مەرەخەستم
دە ۋەرە دەنگىك ھەلپرە
سامال كە سەرى شكەستم
ئامان كىچى خەۋنە كانم
ئاۋەدانىي دنيای نەستم
بى تۆ تەنيا بەبەي ژانم
چۆل و ھۆلە دلى پەستم

ھەلەبجە

ئەمشۆ گشت ئاسمانى دىنيا
بۆ يەك قەترە باران گەپام
ئەمشۆ قولايى چاۋى خوا
بۆ يەك تىنۆك گىريان گەپام
ئەمشۆ ھەموو رەشەباي مەرگ
بۆ سىرۋەيەكى ژيان گەپام
ئەمشۆ گشت فەرھەنگى دىنيا
بۆ پىناسەي تاوان گەپام
ئەنفال ئەنفال
ئەنفال ئەنفال
ئەمشۆ بۆ چاۋى شارەكەم
چاۋى كۆپرى جىھان گەپام

كە دەتېنەم

كە دەتېنەم لە نىگاتا تەمايەكى لە مېژىنە دەمدوئىنى
شەپۆلى حەز دەرياي ئازارى قوولى دل، دەهەژىنى
كە دەتېنەم لە هەنگاوتا
جىهان هەمووى دەلەرزىت و
قەلاى ستەم هەرەس دىنى
خۆرىكى نوئ لەسەر كەلى لىوہ كانى تۆوہ هەلدئ
زەردەخەنە چىيايە كانىش رادەژىنى
كە دەتېنەم لە ناو بىرما كەس نامىنى
خەيالى تۆ بوونى خۆشم لى دەستىنى!

كە ئاتىنىم

كە ئاتىنىم
دنيا ۋە كۈ پىيالە يەك خەم
لە بەردەمى تىنۆيتىما خۆى دەنۆينى
ھەمۇو ئاسمان دەبى بە يەك پەلە ھەورو
تەرزەى ناسۆر بەسەر سەرما دەبارىنى
ھەمۇو گىانم دەبىتە ھەستى بىزارى و
قسەى منالىكى ساۋاش دەمتۆرىنى
كە ئاتىنىم
جىھان ھەرچى جوانى ھەيە
پىي نامىنى!

يېم بلى؟

يېم بلى كەى دەلىي

ها ئەوھتا

كەى كۆتايى دەگاتە

خالى سەرھتا

كەى سەرھتا مارەى كۆتايى دەبرى

كەى دل به دل دەبرى؟

نۆستالژيا

سەرمان دايه وه له ولاتی خهم
تا گهيشتینه سهر رۆخی عهدهم
قهتار دواى قهتار ههورى ئەسرىنى
هاتنه پيشوازی، هاتنه دیدەنى
تاوی دانیشتین له ههوارگهی پایز
ههتا دهرکهوت خۆرهکهی ئازیز
پیی وتم: کوانی شهرتی ههوهل دهست
کوانی بهرخی دل بۆ قۆچی مهبهست؟
کردمهوه بوخچهی نهکراوهی ههتاو
شهپۆل - بروسکه ، لافاوی زووخواو
دايخست به حسرهت دووچاوی مهستی
تنۆك دواى تنۆك ههلهپژا ههستی
بارانی رهحمهت ، تهپ بوو ههناوم
له نوێ ژيايهوه ژيانى نهژياوم
روانيم به ديقهت له ههنيهی مردن
هیچ ترسم نهما، سا هانی گهردن!

ماندوووی

دلّه کهم گه لئی ماندووم نازانم بۆ
ئهم نه زانینه زیاتر ماندووم ده کا
ده لئی دریژ بوونه وهی ته مه نیکي پیشووترم
ههنگاه کانی کۆم بوون
نیگا کانی کول
دلگوشراو، وهک ئایسلانندییهک
له دواروژی هاوین و ههوه لپروژی پایزدا،
شهو لایلایهی ته نیایی نایه لئی بخهوم
باوهشی جودایی نایه لئی نارام بگرم
روژ جولانهی غه ربیی نایه لئی بی بگرم
دلّه کهم

تۆش ده توانی زهبری خۆت بوه شینی و بزر بی
ئاسنی سارد باکی به چه کوشیکی دیکهش نییه
من له م گۆمی غوربه ته دا ده مه یم
به سته له کیکي بی ناو نیشان
له چاوه روانی هه تاویکدا ده میکه

له گەل قەتارە ھەوری کدا سەری ھەلگرتوو و گووم بوو
 مەگەر بۆتە پېرشنگە بارانیک و
 لە ولاتی داگیرکەرانا باربوو
 یان بۆتە تەمتومان و
 لە ئوقیانوسە دوورەکاندا تەووتەو
 ئیستا تەنی دەزوی خەونم،
 وەك دەزولە ی خوین،
 من و تۆو خاک پیکەو دەبەستیتەو
 رەنگە لە خەونە رپپە کدا، خەونە خانەپە کدا،
 خەونە خەرابەپە کدا، پیک بگەینەو
 تکایە سلاوم بەستینەو
 تکایە بە ساردی لیم مەروانە
 سەرپا دەشی چیتەر بە سەھۆل بەندان کا
 رەنگە بە ھەلانی نیگاکانت
 وەك ئایسلانندییەك کە لە خوشی ھاتنەو ی بەھار
 دلە گوشراو کە ی دەتەقی،
 منیش لە گەل خۆرا
 دلە سەھۆلییە کە م
 بتووتەو

نەستەقىيات (يوقۇرىزىم)

پېۋىستە سنورى ئازادى قسە تەنيا قسە بىن نەك قامچى

XXX

ھېچ كەسپك خۆى لە خۇيدا پېرۇز نىيە

XXX

لە شىكردنەوہى دواییدا ئازارى خۆت تەنيا ھى خۆتە

XXX

لە شىكردنەوہى دواییدا ، تەنيا مېشكى خۆت دەگىي!

XXX

چ خوايەيەكە بەترس و ئازاردان خۆى بناسىنى؟

خوای ئاويستاكەى من نىيە

XXX

لە شىكردنەوہى يەكەمدا ھەموومان وەك و يەك دەست پىدەكەين

لە شىكردنەوہى دواییدا، وەكو يەك پىك دەگەينەوہ

XXX

مەرەكەب دەرژئ تا خۆی بنووسی

XXX

گرنگ نبیه کئی چی دهکا، گرنگ ئەوویه چی ئەنجام ددرئ.

XXX

سیاسەتی رۆشنبیری حیزمان ئەمەیه: نووسەرەکان دەرین،

دەیانترپین، دەیانخەینە ناو تەویلهکەمانەوه.

XXX

لە ولاتیکیدا هەفتەى هەوت کچ خۆی بسووتینى

چەند بيشەرمن ئەوانەى بەخۆيان دەلین سەرۆك!

راوچي

راوچين

راوچين

راوچي دٺن

راوچي گولن

راوچي خهونن

راوچي شاديين

راوچي ٺاوات و ٺازاديين

راوچي گهلن

راوچي تاکن

راوچي بيري پاك و چاکن

راوچين راوچين

راوچي پرشنگي رووناکين

ھناسھ

ھناسھ ھەھ ھەھ ھەھ
دەھ ھەھ ھەھ ھەھ
بۆ قافھە ھەھ دەھ ھەھ
ھەھ ھەھ ھەھ
فرمھ ھەھ ھەھ ھەھ
دەھ ھەھ ھەھ ھەھ
بۆ چاھ ھەھ ھەھ دەھ ھەھ
ھەھ ھەھ ھەھ
خەھ ھەھ ھەھ ھەھ
دەھ ھەھ ھەھ ھەھ
لە ئاھ ھەھ ھەھ دەھ ھەھ
بۆ چەھ ھەھ ھەھ

ئاخىنەباۋ ئاخلىقە

ئاخىنەبا^۱ ! دابارىنە دوابەستەلەكت

من بۆنى ئاخلىقە^۲ دەكەم

ئارى، ئەوۋە ئادان^۳ كۆشى پىرپوو

لە ئاتىي^۴ ئادارۆك^۵

بەسەرچووۋەختى ئارختك^۶ و ئاشۆپاشۆي^۷ شەۋانت

ئاسكۆلەي دلم ئامادەي سەمايە لە چنارۆك^۸

۱ دواھەفتەي چلەي زستان

۲ ئاخلىقە: سەرەتاي بەھارو سەردەرھىنانى گيا

۳ ئادان: زەوى بەپىت و بەرەكتە

۴ ئاتى: ئالتون

۵ ئادارۆك: گولپكە لە مانگى ئاداردا دەروئ

۶ ئارختك: مۆتەكە

۷ ئاشۆپايۆ: خەۋنى پەرىشان و ئالۆز

۸ چنارۆك سەيرانگايەكە نىزىك كۆيە

لېككەندە

نۆبەرهی عیشت و نۆبەدارى بهر دەرى تۆ بووم
چ هەق، له دنیای دڵرهقا دهربهدهرى تۆ بووم!

XXX

كالى بووم يه كه مجار تامى ميوهى عیشتى تۆم چىشت
بوومه ئىشكچى شهوو روژانى بهردهرگات
چاودىرى بى ئاشووى ههموو هاموشۆيهكت بووم
ئىدى چ رهوا بوو دله كه م،
تۆ بووى ئاوارهى ئەم دنيا دله رقهت كردم
لهم دهرگاوه بوو ئەو دهرگا
لهم خانهوه بوو ئەو خانه
لهم شارهوه بوو ئەو شار
لهم ولاتهوه بوو ئەو ولاته
لهم كيشوهرهوه بوو ئەو كيشوهر
غەريب، بى لانه، دهربهدهر بووم
چ هەق، دله كه م!
خۆ من نۆبەرهى عیشتى تۆ
نۆبەدارى بهر دەرى تۆ بووم!

سارو بویر

نابه‌له‌د بووی، رینوینت بووم
ناچاخ ۱ بووی، خه‌مره‌وینت بووم
ناخویا ۲ بووی، نه‌ینکت ۳ بووم
ته‌نیا بووی، تاقه‌دنکت؛ بووم
مال کاماخه بووی، نۆبه‌ختت ۷ بووم
مانفیر بووی ۶، تاراو ته‌ختت بووم
ناوه‌جاغ ۸ بووی، نازکیشت بووم
نه‌ساغ ۹ بووی، ده‌رمانی ئیشتت بووم
قاچاغ ۱۰ بووی، نیشتمانت بووم
یاساغ بووی، نامه‌ی ژیانت بووم

۱ بی‌که‌یف بی‌تاقه‌ت

۲ نادیار، ون

۳ ئاوینه

۴ یار، ده‌زگیران

۵ چاره‌ریش و بیمار

۶ روت و نه‌دار

۷ خواربینی‌که‌ر، به‌ختی‌نوئ

۸ له‌خیزانیک‌ی ناسراو ره‌سه‌ن نه‌بی

۹ نه‌خوش، خه‌سته

۱۰ مانه‌وه‌ی نایاسایی

۱۱ قه‌ده‌غه، له‌یاسابه‌ده‌ر

عەشقم، داماوە پینووسم!

هەرچی دەوتری و تراوە
چۆن دايریژم بەرەنگی نوئ
بەدەنگی تاییهتی من بی
سۆزی دلّ بی، بۆ تۆ بدوی
عەشقم داماوە پینووسم
لە ئاست هەستی ئۆقیانووسم
چ شەپۆلی شیوەی بداتی
لەناخی دەرچی هەر ساتی
عەشقم کورتە مەودای شیعرم
نازانم یەخەیی کئی بگرم
هەورئ بمداتی بارانی
خوایە بمداتی ئاسمانی

بِناسه

ره شكوژ

كو كوژ

خو كوژ

ئهمه يه تيروزيست

خەونىڭ غەربى، غەربىڭ خەون دەپنە

خوشەويستى ھەر غوربەت بوو
سەرتا بوو: شەيداي خۆل بووم
بۆ خۆل نەبووم
درەخت نەبووم
رەگ لەناو ھەناوى خۆلەم
رووبار نەبووم
بەناو خاكا راگوزەرم
كانى نەبووم
لەناو زەويدا ھەلقولئيم
تيكەبەردىكى شاخ نەبووم
تا سەرکەش و خۆراگر بم
كى بوو توانىيى بىرەتئىنى

كئى بوو توانى ولاتەكەم پىي جى بىلئى
كئى بوو توانى لەت لەت كەم كا
ناونىشانى مەرگم باتى
ئاورەيىم بىكاته كۆل

۲

خەونەبىنىم
خەو ئەمبىنى
هەلم دەگرئى
دەمباتەوہ بو ناو خۆلەپەتپى عومرم
دەمگرىنى
دەمكا بەگەرد
دەمكا بە بەرد
دەمكا بە گەلاى خەزانى
بە دلۆپەيە ئاوى روبار
بە قولپىكى ئاوى كانى
دەمكا بە مۆرىكى سوورى
سنگى سەرکەشى چىايەك
بە گۆرانى
بە فېشەكى پېشمەرگەيەك

به قهله می قوتابییهك
به خاکه نازی جووتیاریك
به گولی سهرمه مکی یاریك
خه ونه بینم
هه موو شهویك خه ونه بینم
خه ونی گهوره
خه ونی بچووك
خه ونی سهوز و سوور و سپی
خه ونی رووناك و پرشنگذار
خه ونی ته ماوی و بریندار
خه ونی برسی
خوشه ویستی ههر غوربهت بوو
ئهوین ههر خه ونی برسی بوو
سهره تا بوو شهیدای خۆل بووم
بۆ خۆل نه بووم...

۳

شارستانییهت پر شهپۆلی رق و قینه
پر بازاری چهك و خوینه
پر له كهشتی پرۆژهی مهرگه

ماسی گه وره
 ماسی گچکه هه لده لووشی
 تۆری گه وره
 تۆری گچکه هه لده لووشی
 رۆژئاوا پر له وشه یه
 پر له ملیۆنان وشه یه
 پر له دهنگ و قاوه قاوه
 پر له بهزم و چاو و راوه
 پر له تاوان و تریاکه
 پر له ئاههنگی درۆیه
 وشه ی هه موو رۆژنامه کان هه ر درۆیه
 وته ی هه موو (براگه وره کان) هه ر درۆیه
 کوانی ئاوه ز
 کوانی هیوا
 بۆ خۆل نه بووم
 کچی بوو توانی بمره تینی
 چۆن بتوانم بینین له چاوما ده ربینم
 بیستن له گویمه هه لکۆلم
 چۆن بتوانم هه موو رۆژی

هه موو ساتيک

له رووباری سهد درۆ بدەم و تەر نەبم

له ناو غازی درۆکاندا هەناسە بەم

له کوئ بواری بەدەست بێنم له لافاوی

رۆژنامە و ئەدقیرتەکان خۆدەریاز بکەم

گویم فیڕ نەبی بۆ پیکەنینی قوتوو سەما بکا

له کوئ کەسی بەدەست بێنم گویم لیبگری

له کوئ کەسی بەدەست بێنم ناوم بزانی

بچم بۆ کوئ هاوار بکەم:

ئەى گەورە پارێزەرانی مافی مرۆف -

منیش مرۆقم

ئەى رۆژنامە شەیداکانی هەوالی خوین -

منیش خوینم

ئەى دەهول و زۆرناکانی دیموکراسی -

منیش دەنگم

هەزار زەماوەندی درۆ

هەوالی خوین ناسرپتەوه

هەزار رەنگ و بریقەو روکەش

سوورپتیی خوین ناسرپتەوه

بازرگانه‌کانی دۆلار برینه‌کام دهناسن

چۆن نامناسن!؟

ته‌نیا يه‌ك جار ناوم بئین

ئه‌وسا زمانتان

تامی خویننه‌که‌ی من ده‌کا

ته‌نیا سه‌د جار ناوم بئین

خوینی خه‌ستم

گه‌روو- و ناو زارتان پر ده‌کا

له‌گه‌ل شه‌رابا ده‌منۆشن

له‌گه‌ل نه‌وتا ده‌مسووتین

له‌ ده‌فته‌ری بانکه‌کاندا

ده‌مکه‌ن به‌ چه‌ك

له‌سو په‌رمار کیتته‌کاندا

ده‌ستی بر اوو دووچاوی ده‌ره‌ینراوم

ده‌که‌ن به‌ (تۆی) منالانتان

ئه‌من کوردم چۆن نامناسن!؟

۴

هه‌لۆ، هه‌لۆ، که‌سه‌ی ماوه، که‌سه‌ی ماوه

درو می‌شکی پر نه‌کردبی؟

هه لۆ، هه لۆ كه سى ماوه كه سى ماوه

به ر له مردن نه مردبى؟

- به لى ماوين

ئيمه ماوين

وه كو دارستانىكى چر

گورانىيه كى سه وزو زيندووين

به ره و خورى ژيان هه لده چين

زه مين پر ده كه ين له ئاههنگ

جيهان پر ده كه ين له هيو

زه مان پر ده كه ين له خه نده

بو نه وه كانى ئاينده

ياساى جهنگه ل ده سپينه وه

ه

خه ونه بينم

عه زىاى ئاسن

چوار ده ورى دنياى ته نيوه

هه ورى ئالى كارگ شيوه ده ته فنه وه

گورانىيه كه م هه لده لووشن

سه زى و ته رپى جيهانه كه م هه لده لووشن

خەم و خەون و وغوربەتە کەم لى دە کوژن

هەلۆ، هەلۆ، کەسى ماوه،

کەسى ماوه، نە مردبى؟!

بەللى ماوم، دەنگى دنيايه کى سهوزم

سنووره کانى تيا دەمرن

هيزى لافاويکى سهوزم

گشت بانکەکان راده مالى

دواين شوين پىي سهرمایه و خوین دەسپیتەوه،

بەللى ماوم

هيزى لافاويکى سهوزم

هەموو دنيا دەگریتەوه

لەندەن ١٩٨٤

هەلۆتست ژماره دوو

شهمنده فوری دوائیستگه

شهمنده فوره دپروا، دپروا
تا دوا ئیستگه
ئهو ئیستگه ی من ده خوزام لئی دابه زم
ئای له و خوشبه ختیبه، له و خوشییه
له و ته و او دلنیابوونه
بیباکم له ده ورو پشتم
له وهستان و دهستی کردنه وه ی فارگونه کان
له و هه موو حه شاماته ی داده به زن و سه رده که ون
له قه له بالغی و قره دهنگی

له هه‌لبه‌زو دابه‌زی نیو توونیله تاریک و بۆن کۆنه‌کان
 من ده‌کارم می‌شکی خۆم له هه‌موو ئەمانه‌ داخه‌م
 له سه‌ر کورسییه‌کی به‌تالی د‌نیایی
 بۆ سه‌فه‌ریکی در‌یژی ئاکام ئاشکرا دانیشم
 خۆیشم، پال بده‌مه‌وه
 قاچم به‌ ناو قاچه‌ وه‌ستاوه‌کانا در‌یژکه‌م
 ده‌توانم یه‌ك دوو قاوه‌ی سه‌فه‌ریش
 به‌ شینه‌یی نۆش که‌م
 ئەمه‌ سه‌فه‌ری منه
 سه‌فه‌ری د‌نیایی منه
 چ ب‌ئ و چ نه‌ب‌ئ ئەم شه‌مه‌نده‌فه‌ره
 تادوا مه‌لبه‌ند ده‌مبا
 ده‌شی له‌ ناوه‌وه‌ منیش گه‌شتی زینده‌ خوێک بکه‌م
 ده‌شی تۆله‌ی شه‌وانی ب‌یخه‌ویم بکه‌مه‌وه‌و قوول برازیم
 ده‌شی له‌ناو داستانی‌کدا خۆم بزرکه‌م
 ده‌شی لاپه‌ره‌ پان یان تابلۆییه‌کانیی رۆژنامه‌کان هه‌لده‌مه‌وه
 سه‌یری له‌شی رووتی ئەو کچه‌ی لاپه‌ره‌ س‌نی SUN بکه‌م که‌ له‌ به‌ر‌یما که‌وتوو
 یان ده‌شی سه‌ر هه‌لبه‌رم و خۆم به‌ سه‌یری سیما جوانه‌کان و
 له‌شه‌ ناسکه‌کانی به‌رده‌م ب‌خلافینم

دهشئ به خوئندنهوهى ئهم وتاره سهخيفه له INDEPENDENT دا
خۆم توورپه كهه كه فاشيزمى ئيسلامى به بهرگرى دادهئى
هه رچوئى بئى ده توانم كاته كهه به سه ر بهرم
ده زانم ئهمه سه فه رى دلنئايى منه
ئهمه شه مه نده فه رى دواقوئاغه
كه ر له كه رمه خه وئيشدا بم
كه ر له ناو دوئى دا لعه شدا بم
شه مه نده فه ره كه خوى له دوا ئئستگه ده وه سئى
ده ننگى هاوار ده كا :
ئهمه دوا ئئستگه ي ئهم سه فه ره مانه
هه موو لئيره دا به زن
ALL CHANGE

خۆشەويستىت وەك لەش ساغى واىە

دلهكەم خۆشەويستىت وەك لەشساغى واىە تا ھەيە، ھەيە و ئا،

ھەستى پى ناكەم

منەتى ھەلناگرم

ھەموو سانىەو ساتى سەرنجى نادەمى و سوپاسى ناكەم

پىي نالىم: ھا لەشساغىيەكەم ئەمرۆ چۆنى؟

ئاي تەندروستىيە زۆر دروستەكەم

خۆشم دەويى؟

گوى نادەمە لەشساغىيەكەم

لە سەرماو گەرما ناپاريزم

لە شەكەتى و شىواويدا لە باوەشى ناگرم

كە برسى بووم دەبى تيرم كا

كە تىر بووم دەبى بمخاتە خەو
كە خەوتم دەبى خەونى خۆشم بداتى
ئاوا بىياكم لە لەش ساغىيەكەم
وەك شتى ھەيە و دەبى ببى
بەشېك لە ھەناسەو بوونم
ئىدى بۆ لە خۆمى جياكەمەو
وەك منال بە تەنگىيەو ە بىم

تا ئەو كاتەى لەبەر بىياكىم
يان گەمژەبىم يان ساويلكەيى و
دلىاكيىم

لەش ساغىيەكەم نىگەران دەبى
زوير دەبى

كزو لالوت دەبى

بە شىنەبى و بى ئاگايى

يان بە تورەيى و لە ناکاوى

بە جىم دىلى!

يەكەم جار باوەر ناکەم

باوەر بە نىشانەو ژانەكان ناکەم

له شساغیه کهم، هی،
 ساغیی له شمه
 له شی له شمه
 پیستی له شمه
 رهنگ و روو جوانیی له شمه،
 خورپهی دلّمه، سروهی گیانمه
 ئیدی چۆن لیم جیاده بیته وه!
 که جیم دپلئ
 ئەوسا ده زانم چم له دست چووه
 ژانه سهر، ژانه دل، ژانه رۆح ده مگرئ
 هاوار ده کهم ده نالینم:
 ههر تۆم هه بی به سمه!
 وه ره وه، ههر ئەو جاره وه ره وه
 نه کۆشکم ده وئ نه مانگ
 نه پاداشتم ده وئ نه ناوبانگ
 نه گه مهی دنیا، نه گۆمی ته ما
 ههر تۆ ببیه وه به ساغیی جهسته م
 دروستیی ته ن و ههستم
 دلّه کهم! خۆشه ویستی تۆش وهك له شساغیی وایه

که هه‌ی هه‌ستت پیناکه‌م
چونکه به‌شیکی له هه‌ستم، له خوینم، له ده‌مارم
ئیدی چ منه‌ت!
به خه‌یالیش بیری جیابوونه‌وه‌ت ناکه‌م
تا ده‌تورپی
رۆحم ده‌تۆری
دنیا تار ده‌بی
ده‌نالینم: وه‌روه له‌ش ساغیبه‌که‌م
هه‌ر تۆم هه‌بی به‌سمه
وه‌روه هه‌ر ئه‌مجاره وه‌روه
نه کۆشکم ده‌وی نه مانگ
نه سامانم ده‌وی نه ناوبانگ!

سووپانهوه

به قولنگی ئەوین لەسەر تاشه بەرد
هەلم کەن وینەى كچىكى بىگەرد
بىگەرد وەك شنه، تازه وەك شهونم
زۆر بەر لە بوونم، هاتبووه خەونم
خەونى گەيشتن بە پەلەى توانهوه
بە ئاوى حەيات، لە نوێ ژيانهوه
ژيانهوه لە پاش گەشتى دەشتى ژين
گەرانهوه بۆ ئايىنى ئەوین
ئەوین ئاويستای زەردەشتى دلم
ئەوین ئاسمانى بەهاری گلم

ساله كان ده ماننوسنه وه

ساله كان ده ماننوسنه وه
رۆژه كان ده مانخویننه وه
سهیره ههر جاره ده قیکی جیاوازین
کرچ و کال، ههرزه، به ناز، ئاوازین
سراویننه وه به لاستیک، تیپیکس
براویننه وه به تیپی ئیکس
دیر له سههه دیر ره شکراره
ئه وه پیتتهی ماوه شیویندراوه
دووباره، سهه باره، ناشیانه نووسراوه
ئه وهی ره سهه نه ههر شوینی ماوه
ئه وهی په سهه نه، قافییهی شکاوه

سهیره دلّه کهم، ساله كان ده ماننوسنه وه
بی پرس، بی مؤلّهت
رۆژه كان ده مانخویننه وه

وہك دېرى سەقەت
نە خۆم دەناسمەوہ
نە پېشى دە سال تۆ
نە مانگی روو، نەئەستیرەى نیگا
نە ئاھەنگى دل، نە دەفەى رېگا
دەرۋانمە وینەم، دەرۋانمە وینەت
گۆرە، گۆرانە، یان گۆرانى غوربەت
تەنیا لە دوورەوہ دى سەدايە
بانگی بۆ دەكەم، نامناسى نايە
چ قەدەرېكە غەریب بوون لە تۆ؟
چ سەفەرېكە بە جیھېشتنى خۆ

سالەكان دەمانووسنەوہ
رۆژەكان دەمانخویننەوہ وەك دەقى شكاو
دلدارنامەيەكى فرامۆشكراو
وہك فايلى كۆن لەسەر شيلف دانراو
چ قەدەرېكە غەریب بوون لە تۆ
چ سەفەرېكە بە جیھېشتنى خۆ!

كۆلانه رى

دەزاقم ئەم رېيە پر مەترسىيە
ئەم كۆلانه تىپەربوون پىيدا زراوى دەوى
رەنگە لەم سەر يان لەو سەر رېگرەكان خۇيان مەلاس دابن
دەمانچە لەسەر پەلە پىتكە
دەست لەسەر دەسكى خەنجەر
چەقۇ لە چىنگا
يان ھەر بە چىنگ و كەلبەى پرووت
تىپەر بوون بىرەدا
ئەژنۆى پتەوى دەوى
رەنگە ئىستا گەلە كۆمەكى بىكەن
رەنگە وەكو رەوہ گورگ دەرپەرن
وہكو رەوہ دال دابەزن
ئەم كۆلانه تونىل ئاسايە
دەشى چەند ھەنگاويك بى
بەلام دەشى سەفەرى ھات و نەھات بى
تىپەر بوون بىرەدا دللىكى پۆلايىنى دەوى
نە بە خىرايى لىيداو بىتتە تەپل
نە لە لىدان بىكەوى و بىتتە تۆپەل

قىسسى پەيمان

تۆ وت دېمەۋە

لەگەل ھەورا

لەگەل نەمى بارانا

لەگەل تىرۆژى ھەتاۋا

لەگەل شەنى ئىۋارانانا

تۆ وت دېمەۋە

منىش چاۋم كرده

چاۋگەى چاۋەروانى

منىش دلّم كرده

نامەى پەيمانى يەزدانى

بۆ ھەموو ھەورئى دەروانم

گشت نەمىيەك دەخۆمەۋە

لەشم دەدەمە بەر ھەتاۋ

بە شەنى خۆم دەشۆمەۋە

ئاخر تۆ وت دېمەۋە

ھەر دېمەۋە، ھەر دېمەۋە

خەمناكىيەنى ئەنفالىي

دەلم! ئەمەندە خەمناكم ناتوانم پىت بلىم چۆنى

تۆش پىم دەلىي: ھاي ئەمروكەش

وھكو دويىنى گرز و مۆنى

لىم زويريت و نامدويىنى

دەمژاكيىنى و دەمپەنجىنى

دەمترسيىنى و دەمگريىنى

دەلم ئەمەندە خەمناكم ناتوانم پىت بلىم : ھەلۆ

ھەرچەند دەكەم زمانى ھەستم خامۆشەو بۆم نايەتە گۆ

گەروروم پىرە لە ژىلەمۆ

لەناو دەلما وپىران بوو

نیشتمانم، خۆرم، ئاسۆ

تۆش پېم دەلئىي ھاي ئەمپرۆكەش
بەمنت بەخشی دیاری درۆ

دلەكەم نزیكى وەك دلّم بەلام ئەوئەندەش دووره رېم
دیدارهكەت غەریبە لېم
هەتا دلّم نامۆیە پېم
گیام بئى ئاگایە لە کویم
خۆشم نازانم ئەمن کیم
تۆش پېم دەلئىي کوانئى دلّت؟
بۆچی ھەمووی نابەخشی پېم؟

سەرکۆتا

هیشتا دەستمان پینە کردووە
هیشتا هیشتا نەمان وتوووە
سلاو ، سلاو ئەو بەختی چاک
ئەو دلداریی
دیداری پاک
توخوا دەمەلئ: مال ئاوا
مەلئ: ئۆغر
ئەو من چ بکەم، چ بلیم ئاخر
چون بتوانم ئۆقرە بگرم
لە ناو ژیلەمۆی بی ئاگر

XXX

هېشتا دهستان پېنه کردوه
هېشتا دلم دلتی له ئامیز نه گرتوه
توخوا مه لئ: خو حافیز
به جیت دیلم
بو به ختی ویل
بو گه لاریزانی پایز

XXX

ئهی من کی بگرم به ئازیز؟
ئهی من کی بکه م به هاوده می
دلکی تیک شکاوو زیز؟

كۆنە سەھات

كۆنە سەھات بە دىۋارەۋە دەگرى و دەنالىنى
بۆۋكاتانەى دەيان ھىنى و بى پەروا دەيان رژىنى
ھەر ساتى كە لى دەروا، ئىدى بۆى ناگەپتەۋە
بى چارەشە و چىرۆكىكە ھەر دەبى بىگىپتەۋە
ھۆ كۆنە سەھات ھۆ كۆنە سەھات

ھۆ كۆنە سەھاتى سەر دىۋار
ئەرى منىش دەكەى بە كات
لەناۋ سىنگت دەمكەى حەشار؟
ھەى كات ھەلئوش
ھەى بايە قووش
بۆ كۆى دەچن ئەمسال و پار؟
چىيان بەسەر دى
ھەموو ساتە وردەكانى
ھاۋىن زىستان
پايىز ، بەھار؟

كۆزنى ھەلپەرىكى

بەھارە، وەرن با، سەما كەين، با سەما
نەورۆزە، شا رۆژە، خەم نەما، تەم نەما
كوپىنە، كچىنە، دەست بگرن، يەك و دوو
بە تاك تاك، بە كۆمەل، ھەلپەرىن، با ھەموو
با بە رىز، دروست كەين، جوغزى وەك، ئەلقەى گول
بۆ ھوزار، بۆ بەھار، ھەلپەرىن، سۆزى دل
بۆ شادىي، ئازادىي، ئاوازي نۆ بچرىن
بۆ ئەوين، ئاشتى ژين، وەك يەك لەش، يەكبگرىن
بەھارە، وەرن با، سەما كەين، با سەما
نەورۆزە، شا رۆژە، تەم نەما، خەم نەما

پهله

كۆتايى هاوينه، سهرهتاي پاييزه
گهلاى زهره كهوتون ريزه به ريزه
نم، نم، خوش خوش، خور خور، باران دهبارى
به ناو لقي داره كاندا دپته خوارى
دهلپن بهزمه، دهلپن جهنگه، يان ئاههنگه
هموو لايه، پر له تهقه و رهقه و دهنگه
پهلهيه و سهرهتاي وهرزى بارانه
زهوى تينوو شا گهشكويه له خوشيانا
چهند خوشه بۆنى خۆلى ئهم ناوه
ههر گۆلاويكى دهلپى گولاوه!!
ئهوا خوشى كردهوهو خور ههلهات
چهند خوشه باران، چهند جوانه ولات!

سۆراغى منالىيەكەم

لە كۆي لىم ون بوو
لە كۆي بەجىما... منالىيم
دوای ئەوھى دواجار
لە باوھشى دايكما بينيم
بە چاوى تەرى گۆنای دەشت
بە شانەى لەرزۆك سەرى دادينا
كە ھاتەوھ لە گەشتى سيل
بە ھەوالىكى تەزىوى لە نوشتەى قەدەرەوھ پىچراو
دەلین باوكم ووتى:
با ئەم منالىيە دووربى لە تەماشای
چەنگ و نىنۆكى ئىزراييل
منالىيەكەم دراىە دەست با بىبا
بۆ ئەودىو چىا

دوور له دوا هه ناسه‌ی دایه، بو دنیای ته‌نیا،
دوور له دوا نرای ده‌روونی
دوور له خوږه‌ی چاوی روونی
له و ساته‌وه من ده‌گه‌ریم
من ده‌پرسم
سوړاغ ده‌که‌م له خواو ئاسمان-
له گوزه‌ری منالییه‌که‌م
ئاسه‌واری به دی ناکه‌م

من ده‌ترسم
ئاخو له کوئی بی‌ناز که‌وت‌بی منالییه‌که‌م
نایا دوا جار دایکم گه‌رم
له‌ژیر پیلوویدا دایپووشی
یا توند له مستیا نووساو
به سنگی خو‌یه‌وه بردی
یان وینه‌ی چوار ساله‌یه‌ک بوو
هه‌موو ده‌می له باخه‌لما
ره‌شه‌با له ده‌ستمی ته‌کاند
یان له کاتی په‌رینه‌وه

له رووباریکی بی بوارد
 شه پۆل له باخه لمی فراند
 ئەهی چی لیها ت منالییه که م
 به سه ر قالدرمه هی سالانا
 چۆن سه رکه وت
 له ناو گرو ی منالانا
 چۆن هه لکه وت
 کام ئامیز گرتیه خو ی
 کام دهم لایلییه ی خهوی وت بو ی
 کام گو ل پیشکه شی کرد رهنگ و بو ی
 کام دهم شیری نایه دهمی
 کام دهم ماچی کرده ژهمی؟!
 سو راغ، سو راغ
 دل م پره له ئالاخ
 روحم پره له داخ
 له دهشت - له دئ - له دۆل - له شاخ
 له کام لیژ، کام هه ورازه بوو
 مندالییم پهره وازه بوو
 بهسته که ی بی ئاوازه بوو؟

له سهرى قهلاآتى، له بهندهنى چه كو اوئ
له خنكاوه شارى ميرزا رؤسته مى
له سهرى چىايه
له گربداخ و داودئ
له شارى قهلاادزئ
له دؤلى مهرگئ
بانگى ده كه م
نه پئى دياره، نه دهنگى دئ
بؤ كوئ رؤيشت
چى به سهر هات... منالييه كه م

ئايا له گه ل يه كه م بؤمبى داگير كه را
وهك كا كه ناسرى برام
تەفرو تونابوو وهك عه ده م
خؤله كه شى له گه ل خؤى برد
گه رده لوولى مهرگئ و سته م؟
يان له گه ل كوچ و كوچره وا
له بهر په له و مه ترسى جهنگ
له بيريان چوو ده ستى بگرن

به جيٽا بۆ مه رگي بي دهنگ
يان غوربهت و تهنيايي بوو
برديه ناو سندوقيكي زل
پر پر له كتيبي توندو شل
لهوئ له ناو كتيبي بهرگ ئهستووري ئهفسانهيي
بوو بهسيهري تارمايي
بۆ قاره مانئيكي كوٽايي؟
يان ورد ورد هه لوهري بوو بهتووك
لهشي رووتي ديوانيكي
كرده په رتووك

مندالييه كه م چي بهسه ر هات
هيشتا هه والي نازام
هيشتا كه بي سه ره تايه ...
يادگاري عومرم ... داستام!

ههلمسینه

ههلمسینه، ههلمسینه
دلداره کهم ههلمسینه
بهیان هاتوو پهنجهی تیشکی
دهدا له پهنجهرهی ژوورم
هیژ چۆکی قورسی داداوه
له سهر سنگ، شهوی دهیجوورم
دریژهی کیشا ئهم خهونه
بوو به تهونی تهمای تۆراو
بهراوه ژو بوو ئهم کهونه
وهك بتی، بۆ رۆحی تاساو
ههلم سینه، ههلم سینه
دلداره کهم ههلم سینه
ههلم سینه شهوی غهفلته
پهست وپه ریشانی کردم
مۆته کهی سهد بیری شه کهت
بی خۆر و ئاسمانی کردم

دیمهوه

دیمهوه رۆحه کم دیمهوه
دیمهوه بۆ ئەم ئاسمانه
ئاسمان وه کو جاران پاکه
دیمهوه رۆحه کم دیمهوه
دیمهوه بۆ ئەم بارانه
باران هیشتا شهیدای خاکه
دیمهوه رۆحه کم دیمهوه
دیمهوه ئەم کوردستانه
کوردستان عه شقی ون ناکا

چ ته مهنیکی ته زیو بوو له ناو تاسانی غوربه تدا
چ کۆریه یه کی هه تیوو بوو، دل له سۆراخ و عه ییه تدا

بەردى ۋە ق

دلم بۆتە بەردى رەق بەردى رەق بەردى رەق
دلکەم ببارى، ببارى، ببارى
بيخوسىنە بەفرمىسكى گەرم
زىندووى كەو، نەرم نەرم
ئاخ چ چەرخىكى بەردىن بوو
چ بلىسەيەكى بى تىن بوو
ببارى ببارى ببارى
ئەم گەرە سەرە رامالە
ئەم توپتە تاوتىرە دامالە
بژىنەوۋە خۆزگەي حەزى دىرىنم
زەردەشت بکەوۋە بە پەيام و ئايىنم

پوون

نه سه عاتم له دهسته
نه ئه لقه له په نجه م دايه
نه ههويه له باخه لمايه
نه تاتوو له سهر پيستمه
نه جاننام به دهسته وهيه
ئه م جلش كه له بهر مايه
بو شاردنه وهی رووتيم نييه
رووتم وه كو راستي
راستم وه كو نازادي

خشلە

ئەم وشانە دەخشین وەك مار، لەسەر سەك

نافیشكین

دەخشین لەسەر سەك

لەسەر سەك

بئى كۆتايى

بالى نىيە بفرۆت

پىي نىيە بپۆت

سەك خۆي رادىئى بە خشان

لەش خۆي رادىئى بە جوولان

سەر خۆي رادىئى بە بەرزبونەو

رۆح خۆي رادىئى بە نەترسان

ئەم وشانە دەخشین وەك مار لەسەر سەك،

بئى فیشكە

بئى فیشەكدان

خەلاتە ڤى

نە خەلاتى شازنم دەوى، نە ھى نوبل ، نە ھاوولاتى دنيا
دنيايە كم ھەيە، تىيدا شام و شادم و تاقە ھاوولاتى
تەنيام وەك رژانى مەرەكەبى سەر كاغەزە كم
لە رژانما،

لە ھەژانما،

لە ژانما،

شوينرەنگى جىدىلم
ھەقال گەر رىت كەوتە ئەم لارىيە
گەر گومرايى ھەليگرتى بۆ ئەم كويرة دييە
لادە سەر ئەم كانىيە بى پىيە
ليره چەپكى تىنویتی منى لييە
گەر لە سۆزان ناترسى، چەشمىكى بدەيى،
چەنگىكى لى بخۆوہ
چەشەيەكى چىچى چامەم ۱ بکہ،
ئەوجا بۆ چاوەزار چەوى جىبيلە
پيشوخت پىزانين و سوپاس!

۱- چام: بەلاوړیکەوتى ناخۆش، بەرزای و نزمایی

چام: ھۆنراوہ

تهنیاں (۱۰۰)

تهنیاں لہناو ملیؤنانا
تهنیاں لہ حزوری یہزدانا
تهنیاں لہ خہمی خہندہدا
تهنیاں لہ خہندہی گریانا
تهنیاں لہ جہنجالی جادده
تهنیاں لہ بزاقی بیابانا
تهنیاں لہ ہہنسکی مردنا
تهنیاں لہ ژان و ژوی ژیانا
تهنیاں لہ شہوی بی سووسہدا
تهنیاں لہ رۆژی چہچہمانا
تهنیاں لہ سۆمای ئہوینا

تەنيام لە سۆلەي تۆرانا
تەنيام لەوهرزي چه مبهرا
تەنيام لە چه ماراي سهيرانا
تەنيام لە تەنيايي خۆما
تەنيام لە تەليسمي گيانا
تەنيام لە باوهرشي تۆدا
تەنيام لە حزوري يەزدانا

چره چه مانا: دوکەلي خەست، گيژەلۆکە و کريتوھ
سۆما: ئاسۆ، پرووناکی چاو
سەرماو سۆلە: بەستەلەک، سەهۆل بەند
چە مبهرا: چە مەر شين و شەپۆر
چە ماراي: چاو پرواني

چارواداری چاره‌نووس

چاقا چارانەى ٢ جەنگم دانا

چادری حەزم رۆنا

چارم ناچار بوو - دەستی چاره‌نووسم گرت،

نا: چاروهداری چاره‌نووس، سواری هیستریکی چه‌موو- و

چه‌مووشی ٣ کردم

چەل و مل چەلەى؟ کردە ئەستۆم

چەلیبایە خستە جەستەم

جەنگ جەرگی کون نەکردم

ئەوین کردی

لەشکر نەمی شکاند

لەش کردی

١: لەو ساتنەوه

٢: جۆرەبەرگیکە لە جەنگا دەپۆشرا

٣: لاسار

٤: گوریس، پەتی ئەستور

٥: سەلیب، خاچ

قاهوۋى سىياسى

ئېرە قاهىرە يە
پېتەختى عرووبەى رەگەزاۋى
ئى بۆ قەھرى كەركوكىيەك
لېرەدا قاهوۋى سىياسى دەخورتەۋە
بەو زمانە دەدوئى كە خىانەت پېئى گۆشكرد
بەسەر دووسەد ھەزار گۆردا باز دەدا
بۆ ئەۋەى بى لەبەردەمىيان رووت بېتەۋە
گولە پايىزەكان دەۋەرن
كچەكانى ئەنفال بېلى دانس دەكەن
بەيانى دەروا بۆ قامىشلى تا كراسى زەردى لەبەركا و
لە گەل خۆيدا بىيا بۆ دېمەشق

له سيويه كا

له سيويه كا شاخيك هه لوهري

شاريڪ رهپ بوو

شاننيڪ نه له رزي

رؤژي عه جهم، رؤژي عاره ب، رؤژي قزلباشي

ميژوو به دؤلار دهنووسري

خه بات به خيانه ت

سه ركه وتن به ماره به جاشيي

نەتەۋەيە كىگرتتۆكان

نەتەۋەيە كىگرتتۆكان

كۆفان ئەنان

كورى كۆفان

شىراك و شەرىكەكان

سەدام و نەوت و كۆيۆن

شەپرو گالەي گەلەۋاي لەناو پەرلەمان و دەرەۋەدا

مارشى نيومليۆنى چەپ و ئىسلامى دژى جەنگ

بنلادن و بنلادان

زۆراندنى ۱ بەكۆمەلى ژنانى دارفور

ۋىرانە خاك

بازارى نەوت

ئۆكرانىا و دېمۆكراسى

نەوت و گاز

كوردستان

خىكاندنى نەوت

خۆخىكاندنى نەوت!

زۆرنىن: رەيپ

کرانه‌وه

دهرگاگان بکه‌نه‌وه
جیگاگان بکه‌نه‌وه
رپیگاگان بکه‌نه‌وه
جوگاگان بکه‌نه‌وه
کوگاگان بکه‌نه‌وه
سه‌یرانگاگان بکه‌نه‌وه
باره‌گاگان بکه‌نه‌وه
بارگه‌گان بکه‌نه‌وه
بازگه‌گان بکه‌نه‌وه
ئیزگه‌گان بکه‌نه‌وه
گاگاگان بکه‌نه‌وه
کاگاگان بکه‌نه‌وه
کانگاگان بکه‌نه‌وه

ته کیله

حهزم له ناوه که ته ته کیله
وهلی ئاوه که تم نه نۆشی بوو تا ئه و شه وه،
ئه م شه وه بیرم که وتیته وه ته کیله
یه ک قوومییه ته کیله: به لیمۆ وه
قوم له دوا ی قومییه ته کیله
به نیگای گهرم و خنده ی فیئکی ئه و کچه ئینگلیزه وه
به لام ئه مشۆ له خه میکی تردام
ئه وه دلی زیزم که وته ته کله
ئه وه سه ری گهرم که وته تالۆ که
ئاخر ئه مشه و به نیاز تاکم کردوویه وه ته کیله

بۆ شەویکی توولانی
به لیمۆه، به لیوهوه
قوم له دواى قوم تا دهقهومى
قیامەت
ئەمشەو تەکیەمى تەکیله
گەرمە سەرم به زیکری زۆر
ئامادەم بۆ مەیدانى رۆژ هەلاتیان
له ژماره ده چاوه‌رییه چین و یابان

۵۵۵ دۆلەر

خەلك دۆلاریان ھەيە ئیستا
ھەموو بەرگیکی تازەیان پۆشیوہ
بەرگی کەریی
بەناو ھەشامەتەکەدا کەریکی لەر دەگەرپ و دەزەرپ
بیرەوری رۆژانی برسیتی و
ئیسراھیم خەلیل دەگیریتەوہ...
خەلك دۆلاریان ھەيە ئیستا
ھەموو رەنگیکی تازەیان پۆشیوہ
رەنگی کویری
رەوہ دال بە ئاسمانەوہیە
ئیسقان دەباری
کە ی ھەموو گۆرەکانی ئەنفال ھەلدەدەنەوہ؟

خەمەكانىم خۇشەۋىستىمە

من خەمەكانى خۆم خۇشەۋىستىمە

كردەۋ پەرۋەردەۋى خۆم

خۆم ناوم ناون، خۆم رەگ و دەنگ و خويىم پىداون

ۋەكو پىرسىيار سەمادەكەن لە بەردەم نوۋكى پىنووسم

ۋەك سەرسامى سەۋدا دەكەن

لە گەل رۇحى ئۇقيانووسم

ۋەكو مەرگ دەپپىچنەۋە

پارو پاروۋى چارەنووسم

خۇشم دەۋىن خەمەكانم

باشترىن دۇستى تەنگانەن

تاقىكراۋەۋى سەختترىن ئەزموۋنى زامى زەمانەن

راستی ئاوينه

واچا كه سهیری ئاوينه نه كهی
هەرچۆنی بی یهك رووت ده بینئ
پشت هه می شه پشت تیده كات
ئاوینه راست ناكات
دوای سالی وهره وه: كه سیکی دیت نیشان ده دات
ده لی خۆتیت!
به لام نه كهی تورهبی و بیشكینی نه گینا غه زه بت لی ده گری و
ده تكا به سه د پارچه وه
له هەر پارچه یه كدا چاویك بیت پیده كه نی!

عەجىباتى

نە گاندىن، نە گارىبالدىن، نە گىقاران
نە ماندېلان، نە عەرەفاتن
نازانم بلىم چىن، كىن
لە كام ھىلكەى پىس ھەلھاتن؟

بەكەم ۴ ھۆنراۋە

خۆر ھەلدەيت بەيانی
خۆشى خۆشى خۆشى لە خۆم
باھەلدەكا بە نیانی
خۆشى خۆشى خۆشى لە خۆم
مۆسیقایەو گۆرانی
خۆشى خۆشى خۆشى لە خۆم
من ھەر تۆم دەزگیرانی
خۆشى خۆشى خۆشى لە خۆم

مالى بەيانيان

مەلە دەكا دەنگى لە سەھەرا، دەنگى مەلە،
لە سىحرا، سىپپە وەك بەيان پېشكۆيە، وەك پېشنگ
پېشكى دەگاتە سەر رۆحم
دەپرويم

دايكم چاليدەنى
خوشكە بچووكەكەم گرووى گرتووہ
براگەورەكەم پرخەى خەوى دى
ميوانەكان لە سەريان خەوتوون و ھەلنەستاون
دايكم دەلى: بەخە كورم، كورم بەخە
ھەستە برۆ نانى گەرم بگرە
گويم لىنيپە. مەلە دەكەم، دووبارەى دەكاتەوہ:
ئەوہ ھەلنەستای بەخە. ميوانمان ھەن
برۆ نانى گەرم بگرە

تۆزىك گۆيم لىيە!
بەخە ھەستە بىرۆ نانەكە بىكپە كورم
ئاوئۆيەك دەكەم.. خەرىكە گۆيم لىتە داىە!
وەك ھەموو بەيانىيەكى بەھار
ھەستان، خۆگۆرپىن، لە ژوور دەپەپىن،
سەرەگرتن بۆ نان كرىن
نانى گەرم و نەرم
بە رىگاۋە نانىك ھەلدەلووشم
ئەۋەتا مىۋانەكان ھەستان
ھىلكەو رۆن كراۋە
ماست و ھەنگۈين و قەيماخ دانراۋە
ھەموو چاۋەپىتى نانى گەرمەن. من! بەخە!
منىش ھەزدەكەم تىيى راھەلدەمە چرىكەى گۆرانى
شىتى لەناۋ مىشكەمدا مەلە دەكا: بەيانى.

ئەسپ و گۆر

(بۆ سوپە)

لە دەوری ئەو گۆرە
هەموو مانگە شەوان
ئەسپێکی سپی دەگەرئ
ئەسپێکی سپی
لە دەوری گۆرپێکی سپی
حیلە دەگاتە سەر مانگ
من ئەو کچەم دەناسی
سپیدە بەیان بوو!

تراژیدیا

چیرۆکه که ده قاودهق دوویات ده بیته وه
تراژیدیای رهگ، ژان، په شیمانی
ده قاودهق دووباره ده بیته وه
که چی من چارم ناچاره
جاریکی دیش ده بی
بیمه وه به پالنهوانی!

نهم شه قامه

من حه زنا كه م به سهر نهم شه قامه دا برؤم
به ر له وهى پيى بخمه سهر
خيړا بازده داته سهر دلم
به قوالت و چينه قيريه كانيه وه
به شوسته ترازوو تهنگه كانيه وه
به شوين پيى هزاران هزار ههنگاوى ونه وه
خيړا باز ده داته سهر دلم و ده كه ويته پياسه ي خوى
منيش ده چه قم
منيش ده ته قم
نه گهر دنياش جاده ي تيدا نه مينى
پينانيمه سهر نهم جاده يه

كەوت / نەكان

ئەتۆ ھاتی - نەخشەى خۆت بوو بەدوای كەوتى
تۆ بووى بە دوای دلم كەوتى، ھەتاکو بەر دلم كەوتى
بىياك وتت: ھا تىكەوتى
تيرم ھاويشت و بەر كەوتى
من نەمزانى تۆ رىكەوتى يان ھەلكەوتى
ژانى لىنىشت دل، كە وتى: بەسەر مندا تۆ سەر كەوتى
نا كچەكە لە ئاويئەى روخسارمدا تۆ دەر كەوتى
من خۆشرو بووم، تۆ دوا كەوتى
بەرز بەرز ھەلم گرتى، ئەوسا كەوتى!

به بهختی چابی

به بهختی چابی کچه که به بهختی چابی
دهزائم من بۆ تۆ نام، تۆش بۆ من نابی
من دهبی هەر وایم، تۆش دهبی هەر وابی
به بهختی چابی کچه که به بهختی چابی
دهزائم دلّم له لاتەو دهیشیلی
دهزائم ناتەوی لات بمینی به دیلی
دهزائم ئەم هۆبه هۆگره جیدیلی
به بهختی چابی کچه که به بهختی چابی
دهزائم من بۆ تۆ نام، تۆش بۆ من نابی!

تہ-نیا

تہ نیا نیم - تہ نیام
تۆم لہ تہ نیشتی
شہو ئاوام شہو ئاوارہ نیم
سہرت لہ سہر سینہ مہ
لہ مۆتہ کہ ناتر سیم
پہراویزی راستہ خہونی کہ کہ تۆی
دلت لہ ئامیزی دلمدایہ!

مەرگى ئۈيۈك

سەرى تىداچو خوشەويستىيەكى تىرى پاك
دنيا چ باك
خودا چ باك
وہك خۆى دەخولیتتەوہ ئەفلاك
لە خوینى خۆى ناخلفى زۆحاك
بە دللى دەدەردارى من كەوتووہ تىرى تاك
بە روخسارى رەنجاوى من براوہ بەرگى خەمناك
ھاوار، فریا، پەنا، دالدە، داد
ئەى دیدارى چاك
رۆحم بوو بە راك ۱
لەشم بوو بە لاك
بمژینەوہ بە ھەوہل ژاك ۲
ساغمكەوہ وەك ساك ۳
بمخەوہ راكەراك؛

۱- تاویرى بن بۆش

۲- يەكەم شىردان

۳- بىچوۋەگامىش

۴- راكردن بۆ ملا و بۆ لا

بیرئگی دیکه ★

من بیرئگی دیکه م ههیه
من خه میکی دیکه م ههیه
ده بی وانهیه کی نوئی فییر بم
نۆره ی منه
لاپه ریه کی نوئی هه لده مه وه
رقی ده روونم هه لپیرم
قه فه زه کم بشکینم و نازاد بم
من بیرئگی دیکه م ههیه
من خه میکی دیکه م ههیه
وانهیه کی نویم ههیه فییری بم

خهونئىكى تازەم ھەيە سازى كەم
نەخشەيەكى نويم ھەيە بو تو
كاتى سبەى دئ
بەرەبەيانئىكى راستەقىنە دئنى
پەلكە زئپىنەش كەمەرىنەندى ئاسمان دەكات
ئەوساكە دەزانى بوچى من بئرىكى دىكەم ھەيە
لاپەرەيەكى نويم ھەيە
ھەلى بدەمەوہ

* ئەم (شيعەرم) بەئىنگلىزى نووسىوہ و ئەمە وەرگىرانى دەقە ئىنگلىزىيەكەيە.

ھەلەتە بۆ خۇد

لە خۇيەۋە بۆ خۇي ھەلدەيت
خۇي لە ناو خۇيدا دەشاريۋە
خۇي گەرمۆلە دەكا
خۇي تۆپەلە دەكا
دەبى بە خالخالۆكە
دەبى بەسفر، بە خال
دەبى بە دەنكە تۆۋ، دەپرويتەۋە
دەژيتەۋە
دەگەشيتەۋە

په ږده کات

بۆن ده کات

بالا ده کات

له نوږی ده فرېټه وه

به ناسمانه کانی میژرودا

به ناسمانه کانی جوگرافیا دا

به ناسمانه کانی فهزادا

نه ستیره نه ستیره نییه

ناسمان ناسمان نییه

فرینیکي بی هووده به ناو گومبهزی بی گیاندا

گه شتی بی هووده به ناو گوږبهندی بیبهندا

ماندوو ده بی

باله کانی شه کت ده بن

ده که وئ

به ږده که ی سیزیف

شەرگاره کانی ئەیوب
زامه کانی مه سیح
سه‌ری حوسین
هیچ ره‌مزی، نیشانه‌یه
مانا به ئیستا نابە‌خشی
له‌ خۆی هه‌لدی بۆ ناو خۆی
خۆی ده‌شاریته‌وه
خۆی گرمۆله‌ ده‌کا
ده‌بی به‌ خالخالۆکه
ده‌بی به‌ سفر، ده‌بی به‌ خال
ده‌بی به‌ ده‌نکه‌ تۆو
ده‌رویته‌وه
ده‌ژیته‌وه
ده‌گه‌شیته‌وه
گه‌شته‌ سیزیفیکه‌ی ده‌ستپیده‌کاته‌وه

پراكتيس

تيوري خوي نانسى بى ئەزمون

پروپاگاندە

پراكتيس

من له ناو بىرەۋەرى تيوريدا دەژم

بىرى ۋەريو

۱۹۸۹ لاشەي كۆمۇنىزم لەسەر ھەموو

شەقام و كۆلانى دنيادا كەوتبورو

كە چى كەسم نەدى كفىكى شياوى بۆ بكا

شام نەدى ھەليگرئ

خەلكم نەدى ناشتنيكى باشى بۆ بكەن

ليگەران لە سەر جادەكاندا بۆن بكا

سۆشپاليزمى تۆتاليتارى لە پراكتيسدا..

تاكسيوانە پۆلەندىيەكە وتى: باۋەرم پىندەكەى سى سەعاتى

رەبەق لە سەھۆل بەندان و سەرمادا بۆ يەك پارچە كەرە

ۋەستاوم. چۆن ئەۋەم لەبىر دەچىتەۋە!

کوشتن / نه‌کاه

کوشتن ته‌نیا له ناو‌بردنی له‌ش نییه
نه‌بوونی دیمو‌کراسی به هیواشی ده‌کوژئ

هه‌موو ده‌می ده‌کوژئ

هه‌ست بکه‌ن یان نه‌که‌ن

کوشتنی هه‌ست

کوشتنی وشه

کوشتنی بیر

کوشتنی خه‌یال

کوشتنی هیوا

کوشتنی ئازادی

کوشتنی راستی

کوشتنی یه‌کسانی

کوشتنی پیوهندی ساغ

کوشتنی دهرفهت

کوشتنی پیشکهوتن

کوشتنی ناشتی

کوشتنی شارستانیتی

کوشتنی داد

کوشتنی خوشهویستی

کوشتنی کومهل

کوشتنی پاشه روژ

کوشتنی میژوو

کوشتنی زیان

نه خله

وهرن نه خشه ی نان بکیشین
گه وره هیڼده ی نیشتمان
ئه وسا دروشمیکی له سهر بنووسین
به ددان
یان به گیان!

کولتوری کار

کولتووری کرئ

کولتووری تاکس

مال و ئوفیس

ئوفیس و مال

ئوفیس مال

ئوف مال

ئو مال!

سیکس

منال

منال و نانی

منالی-نانی

منانی

من نی

me

m

e

تاؤ تاؤ ڪوره

دلپهست دهج ڪه ده پروانم له پريڪا ده ورم چؤله
چييان ليهاٽ؟ ڪجه ڪان، چويله ڪه ڪان؟
چؤن ههست ده ڪه ي گهر له سه رهه لبرينيڪا
باخ رووتهن بي- نه گول، نه گيا؟
هر خؤٽ نه فره تي خهزان بي!

خودا

تەواو ئىستا دوورنشىنى ناو خودى خۆم
هېچ ئەو ئەلقەرىزانە ناكاتەوہ
رەتاندىانم بۆ دنيا
دنيايش رەتاندىمى بۆ ناو خۆم
پەنام برده بەر خود
تاقە كيشوهرى بى مەرج
مافى پەنابەرئىتى دامى
ياساى جنىفى بۆ نەخستەمە كار
UN نەبووہ بەلگەم
چيرۆكى سەيرو سەمەرەى سەفەرۈ سەوداۋ مەوداى خۆم
بۆ كەس نەگىراپەوہ
حالنامەم نەنووسىپەوہ
بارئىستەرم بە كرئ نەگرت

شایه‌تی راست و درۆ و گوناھو گومانم بانگ نه‌کردن
له‌بهر دهم دادگه‌ری قه‌ده‌رم ده‌سته‌وستان نه‌ه‌ستام
به‌خشنده بوو خودم
به‌زه‌ییمه‌نده بوو خودم
بئ مه‌رج ئامیزی بۆ کردمه‌وه
ئازادی ده‌نگ و ره‌نگ و بزافی پیه‌خشیتم
له‌هاوارو ناله‌م بی‌زاری ده‌رنه‌بری
به‌بیده‌نگیی و بی‌زمانیدم گه‌مه‌ی نه‌کرد
منیش به‌هه‌ر ده‌ په‌نجه‌م مؤرم کرد
په‌سه‌ندم کرد- دوورنشینییه‌که‌م

تۆرۈ ۋ ...ھان

خۆر بە سووتانی خۆی ناسوتی
مانگ بەساردی خۆی رەق نابیتەوہ
ئاو بە رژانی بەسەر خۆیدا تەر نابی
رۆن بە توانەوہی خۆی ناتویتەوہ
ترس لە خۆی ناترسی
رق رەق بەخۆی نارپژئی
برسیتی خۆی ناخوا
لەم دوو رستەیی خوارەوہ یەکیان ھەلبژیرە:
خوا خوایەتی خۆیەتی
خوا خوایەتی خۆی بە خودی من دەکا!

ژېله مۆ

ژېله مۆ، دهسته مۆی ژېر پیلوو
نامۆی پیالهی چاو
ژان ده کا، ژان ده کا
پشکۆیه ک له ناو ئهو بهرده دا ده سووتی
وه ک چاوی پشیلهی رهش
له شهوی رهشا
ته ماشا ته ماشا ئالای شوړشه
سه ری عه ره فاتنی تیوه پیچراوه
به لینی داوه دواي ده ولته
واز له هه موو شتی دینی و ده بیته ماندیلا
فه له ستین
عه ره فات
ماندیلا
ژېله مۆی نامۆی پیالهی چاو

بت و بتهوان

پيم ده لئى بمكه به وشه يهك

بمكه به هونراويهك

بمكه به پهيكه رى

بمكه به بتى

ئهوسا راده ميني و ده ترسى

رادهميني و ده پرسى:

نا مه مكه به وشه

نا مه مكه به شيعر

نا مه مكه به پهيكه ر

نا مه مكه به بت

نامه وئى بيمه بت

نامه وئى بيمه بتهوان

چما خه لك بتى زيندوو

ده په رستن

بتى مردوو

ده په رستن

چما خه لك له سي به رى خويان

ده ترسن

چما ناپرسن؟ چما ناپرسن؟

قاهوهی سیاسی

کهی رزگارمان دهبی له قاهوهی سیاسی؟
چای کوردی دهخۆینهوه
برنجی کوردی لیج دهئین
سروودی کوردی دهئینهوه
UN دهمان ناسی
ئالای کوردستان ههڵ دهکهین
کهی رزگارمان دهبی له قاهوهی سیاسی؟

مه مکه تهنیا

منالی مه مکتّم مه مکه تهنیا
به دلته دلّم دلنیا
بیره نجینی ده رمی دنیا
ده پستی ته رازووی هه ناسه م
ده تاسی دوا خورپه و تاسه م